

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci **žalobkyně L. S.**, proti **žalované České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem v Praze, Křížová 25, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 3. 6. 2002,

takto:

I. Žaloba **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Česká správa sociálního zabezpečení (dále jen žalovaná) rozhodnutím ze dne 3. 6. 2002 zamítla žádost žalobkyně o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945 (dále jen zákon č. 261/2001 Sb.), o kterou požádala jako vdova po zemřelém manželovi O. S.. Svoje rozhodnutí odůvodnila tím, že žalobkyni uvedený nárok nevznikl, protože rozhodnutí o věznění jejího manžela nebylo zrušeno podle zákona č. 119/1990 Sb. nebo podle zákona č. 198/1993 Sb. V odůvodnění žalovaná dále uvedla, že manžel žalobkyně byl odsouzen za trestné činy neuvedené v § 2 ani v § 4 zákona č. 119/1990 Sb. Odsuzující rozhodnutí bylo ve výroku o trestu zrušeno na základě stížnosti pro porušení zákona a trestní stíhání bylo z důvodu amnestie prezidenta republiky zastaveno. Manžel žalobkyně netrval na dalším projednání věci, takže nebylo a ani nemohlo být znovu rozhodnuto o trestu, popřípadě o upuštění od potrestání, proto žalobkyni jednorázová peněžní částka nenáleží.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně včas opravný prostředek, v němž uvedla, že nechápe, proč trestný čin zemřelého manžela nemůže být odškodněn.

Žalovaná ve svém vyjádření k opravnému prostředku uvedla, že manžel žalobkyně byl odsouzen za trestné činy neuvedené v § 2 ani v § 4 zákona č. 119/1990 Sb. Odsuzující rozhodnutí byla ve výroku o trestu zrušena a trestní stíhání bylo z důvodu amnestie prezidenta
republiky zastaveno. Ústavní soud v takových věcech uvedl, že v těchto případech po právní moci rozhodnutí o zrušení odsuzujícího rozsudku soud pokračuje v řízení proto, že teprve v dalším řízení lze posoudit míru trestnosti spáchaného skutku a určit tak rozsah případných nároků na hmotné odškodnění. Rovněž tak Nejvyšší soud ve svých rozhodnutích vyslovil, že v případě, že po zrušení odsuzujícího rozsudku v rehabilitačním řízení je poškozený zproštěn obžaloby z jednoho či více činů a pro další skutek bylo jeho trestní stíhání zastaveno v důsledku amnestie prezidenta republiky, náleží mu odškodnění za tu část trestu odnětí svobody, která se rovná rozdílu mezi trestem vykonaným na základě původního rozsudku a trestem, který by byl uložen, nebýt amnestie. Žalované nepřísluší rozhodovat o otázce, jaký trest by manželu žalobkyně byl uložen nebýt amnestie, a proto žádost žalobkyně zamítl. Žalovaná proto navrhla, aby soud napadené rozhodnutí potvrdil.

Ze správního spisu, který soudu žalovaná předložila, vyplynuly následující podstatné skutečnosti:

Žalobkyně podala dne 20. 11. 2001 u žalované žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. jako vdova po politickém vězni. Svoji žádost doložila oddacím listem, úmrtním listem manžela, potvrzením Vězeňské služby ČR ze dne 30. 1. 2002, č. j. GŘ VS 2187/48474/53/2002, z něhož je patrné, že zemřelý manžel žalobkyně byl vězněn v době od 9. 3. 1951 do 4. 5. 1953, a rozsudkem Nejvyššího soudu ČSFR ze dne 9. 6. 1992, sp. zn. Tzv 37/92. Tímto rozsudkem rozhodl uvedený soud podle § 268 odst. 2, § 269 odst. 2 a § 271 odst. 1 trestního řádu, že rozsudkem Vyššího vojenského soudu Trenčín sp. zn. Vto 418/51 ze dne 14. 6. 1951 ve spojení s rozsudkem Nižšího vojenského soudu v Brně sp. zn. Vt 106/51 ze dne 11. 5. 1951 byl porušen zákon v ustanovení § 88 zákona č. 19/1855 ř.z. v neprospěch odsouzeného O. S. Citované rozsudky byly zrušeny ve výroku o trestu a dále byla zrušena i další rozhodnutí na částečně zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 11 odst. 1 písm. a) trestního řádu a čl. V. rozhodnutí prezidenta republiky a vlády Československé republiky o amnestii ze dne 9. 5. 1960 bylo trestní stíhání O. S. zastaveno.

Protože daná věc nebyla skončena Vrchním soudem v Olomouci, u kterého bylo zahájeno řízení, do 1. 1. 2003, kdy nabyl účinnosti zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.), věc byla předložena Nejvyššímu správnímu soudu s odkazem na ustanovení § 132, větu druhou, s. ř. s., podle kterého věci správního soudnictví, v nichž nebylo rozhodnuto do dne účinnosti tohoto zákona a v nichž byla dána věcná příslušnost k řízení vrchním soudům, převezme a dokončí Nejvyšší správní soud v řízení podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s., tedy v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalované a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Podle § 2 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb. se zákon vztahuje na občany České republiky, kteří byli vězněni mezi 25. únorem 1948 a 1. lednem 1990 a u kterých bylo rozhodnutí o jejich věznění zcela nebo částečně zrušeno podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, nebo podle zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu (dále jen „politický vězeň“).

Podle odst. 2 cit. ustanovení zákon se rovněž vztahuje na vdovy a vdovce po osobách uvedených v odst. 1, pokud jsou občany České republiky, jejichž manželství trvalo po celou dobu

věznění, či vzniklo během jejich věznění a jejich manžel kdykoliv později zemřel; stejně tak se zákon vztahuje na vdovy a vdovce, pokud jsou občany České republiky, kteří uzavřeli nové manželství.

Jak vyplývá ze shora uvedených skutkových zjištění, ze kterých vycházela žalovaná v napadeném rozhodnutí, žalobkyni se v průběhu správního řízení nepodařilo prokázat splnění jedné ze zákonných podmínek pro přiznání jednorázové peněžní částky, a to skutečnost, že rozhodnutí o věznění jejího zemřelého manžela bylo zcela nebo částečně zrušeno podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, nebo podle zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu. Z již citovaného rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSFR ze dne 9. 6. 1992 je totiž patrné, že soud jím rozhodl podle § 268 odst. 2, § 269 odst. 2 a § 271 odst. 1 trestního řádu, nikoliv podle citovaných zákonů, a proto žalovaná postupovala v souladu se zákonem, pokud žádost žalobkyně zamítla.

Zákonem striktně stanovené podmínky nároku neumožňují soudu v rámci jeho rozhodovací pravomoci zvážit okolnosti konkrétního případu, na které poukazuje žalobkyně svým odkazem na jednotlivá ustanovení zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, a od podmínek nároku stanovených zákonem se jakkoli odchýlit. Soudu tedy nepřísluší vůli zákonodárce podle své úvahy jakkoli měnit, doplňovat či nahrazovat, neboť soud je ve své rozhodovací činnosti zákonem vázán.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud shledal žalobu jako nedůvodnou, a proto ji podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. O věci přitom soud rozhodl bez jednání za podmínky souhlasu účastníků řízení (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně v soudním řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, žalovaná nárok na náhradu nákladů řízení nevznesla. Soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. 7. 2003

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu